

Polders en wateringen en hun relatie tot de gemeentebesturen

door D. Vancraeynest,
Ontvanger-griffier Zwin-Polder en Zandvoorde Polder Brugge

I. - INLEIDING

Het huidige samenwerkingsverband, zowel administratief als institutioneel, tussen de polder- en wateringbesturen enerzijds, en de gemeentebesturen anderzijds, hangt nauw samen met de historische evolutie van de verhoudingen tussen beide openbare besturen. De actuele situatie is dan ook uitsluitend het gevolg van ervaringen uit het verleden. In een hoogontwikkelde maatschappij als de onze, met zijn brede waaier aan (vaak tegenstrijdige of samenlopende) belangen, en gekenmerkt door een intense specialisatie op alle vlakken, steunen overheidsbeslissingen fundamenteel op breedvoerig advies en overleg.

In deze tijd, waarin hogere eisen worden gesteld aan de kwaliteit van het leven, en waarin milieu en natuur een centrale plaats innemen in het dagelijks bestaan, wordt het water opnieuw, en terecht, als een waardevolle en onvervangbare levensbron gekoesterd. Anders dan voorheen, is men gaan inzien dat het water een veelzijdige rol vervult in de samenleving, en dat alleen een zogenaamd *integraal waterbeheer* tegemoet komt aan de vele wensen en noden van de tijd. De functies van het water, zowel oppervlakte- als grondwater, zijn inderdaad zeer uiteenlopend. Denken we aan de landbouw, de scheepvaart, de recreatie, de drinkwatervoorziening, de industrie, het wetenschappelijk onderzoek, enz... Daarbij komt nog dat alle geledingen van de maatschappij medezeggenschap opeisen in dit beheer en ieder zijn eigen oplossing van het waterprobleem wenst naar voor te schuiven.

Overleg is het sleutelwoord in een democratische beleidsvoering. Toch is het aangewezen, in deze soms al te emotioneel benaderde kwestie, realistisch te blijven. De lage landen aan de Noordzee, waar Vlaanderen toe behoort, hebben een lange hydro-geologische geschiedenis achter de rug. Door hun topografische ligging zijn het waterrijke gebieden. Eigenaardig genoeg behoren ze tot de dichtst bevolkte centra van het Europese continent.

Uit oude oorkonden blijkt dat onze voorouders vaak een heldhaftige strijd hebben moeten leveren tegen het water. Dat heroïsche aspect is thans niet meer aan de orde. Niettemin staat het als een paal boven water - om in de toepasselijke sfeer te blijven - dat het overtollige water op het land nog steeds naar zee moet afvloeien. Dit is niet enkel een natuurlijk gegeven. De economische belangen, die met de bevolkingsintensiteit samengaan, eisen nu eenmaal een gezonde waterhuishouding, waarbij de nadruk ligt op een efficiënt *kwantiteitsbeheer*. Voor polders en wateringen is het

duis in de eerste plaats de *transportfunctie* van de waterloop die in het oog moet worden gehouden. De overige aspecten van het waterbeheer zijn eveneens belangrijk, aangezien ze tegemoetkomen aan de wensen van de bevolking. Ze moeten echter op een genuanceerde wijze in het bestaand systeem van kwantiteitsbeheersing geïntegreerd worden.

Het is evident dat polders en wateringen, evenals de gemeenten, in het kader van de hier vooropgestelde problematiek, samenvallende verantwoordelijkheden dragen en soms strijdige belangen te verdedigen hebben. De gemeente is historisch de basisgemeenschap van de samenleving. Het gemeentebestuur draagt een algemene verantwoordelijkheid voor het welzijn van zijn burgers. Polder- en wateringbesturen zijn loutere belangengemeenschappen. Ze dragen verantwoordelijkheid in de mate dat de gestelde problemen het verdedigen van deze specifieke belangen, namelijk de bescherming van gronden tegen wateroverlast, impliceren. Het is interessant om, vanuit het verleden, na te gaan hoe polders en wateringen en de gemeenten hun wederzijdse belangen hebben veilig gesteld.

II. - HISTORIEK

In een vroegere bijdrage (zie de brochure "Polders en Wateringen", uitgegeven in 1989 door Inbel en aldaar te verkrijgen) hebben we reeds gepeild naar de oorsprong van deze besturen. Hun ontstaan moet wellicht gesitueerd worden omstreeks het jaar 1000, namelijk kort na de eerste inpolderingen langs de Vlaamse kustvlakte. De primitieve wateringgemeenschappen zijn dan waarschijnlijk spontaan ontkiemd door de noodzaak die de eigenaars van het nieuw gewonnen land voelden om hun gronden met vereende krachten en middelen te beschermen en te exploiteren.

Het is bekend dat het Middeleeuwse inpolderingswerk in hoofdzaak op initiatief van kloostergemeenschappen (Cisterciënzers) is gebeurd. In de loop van de 12e eeuw ontstaan dan de gemeenten als een centrum van commerciële activiteiten, later met een sterke economische en, bijgevolg, politieke macht. Vanaf dit ogenblik constateren we een verschuiving van de belangen. Het initiatief berust nu meer en meer bij particulieren, zoals kapitaalcrachtige poorters uit de omliggende steden of hoge functionarissen uit de entourage van de vorst. In de feodale tijd behoorden de schorren en alluviale gronden aan de vorst toe. Meestal werden bedrijvingswerken dan ook toegestaan krachtens een octrooi vanwege de vorst aan particulieren of instellingen. Dergelijke

akte bevatte niet enkel bepalingen omtrent de ligging en de constructie van de dijk, maar ook de verdeling van de gronden na voltooiing van de werken. Volgens het feodaal systeem werden de ondernemers van het bedijkingswerk dan door de vorst beloond met gronden en andere rechten, zoals bijvoorbeeld het visrecht, binnen het nieuw gewonnen land. Die ondernemers waren, zoals gezegd, vaak vooraanstaande personen en openbare gezagsdragers van de gemeente. Het is duidelijk dat deze grote eigenaars, gelet op het belangenmechanisme dat eigen is aan de polderwerking, een evenredige invloed hadden in het bestuur. Een belangenverweving was niet langer uit te sluiten, en zelfs in zekere mate verantwoord. De gemeentebesturen hadden immers belangrijke commerciële belangen te behartigen waardoor hun grondgebied evenzeer gebaat was met een degelijk uitgebouwd afwateringssysteem.

Zo komen we als vanzelf op een ander interessant aspect van deze belangenverweving, namelijk de toegankelijkheid naar zee voor de overzeese handel via de scheepvaart. Het is een fenomeen dat zich vooral in de kustpolders heeft voorgedaan, daar de belangrijkste havensteden in dit gebied liggen: Brugge, Damme, Sluis, Oostende, Nieuwpoort,... Het meest bekende voorbeeld is wel de strijd die de stad Brugge heeft gevoerd om zijn directe toegang via het Zwin naar de Noordzee in stand te houden. De dichtslibbing van dit natuurlijk estuarium is mede het gevolg geweest van de intense inpolderingen op zijn beide oevers. Dit oorzakelijk verband was trouwens toen reeds bekend, zoals blijkt uit de archiefstukken van die tijd. Eén van de strategieën die de stad Brugge uitdacht, bestond in het aanleggen van nieuwe kanalen dwars doorheen het poldergebied, vaak met medewerking van de betrokken wateringen. Die kanalen waren niet alleen voor de scheepvaart bestemd, maar fungeerden evenzeer als spuikom, ten einde de Zwinmonding uit te schuren en op diepte te houden. De gevolgen laten zich raden. Het in stand houden van een behoorlijk afwateringspeil voor laaggelegen poldergronden op kanalen die terzelfdertijd een veilige scheepvaart moesten verzekeren, bleek op de lange termijn een niet haalbare opgave. Er was zodoende gedurende vele decennia een samenwerkingsvorm tussen gemeente- en wateringbestuur, waaruit nogmaals de belangenverweving naar voor komt.

Talrijke voorbeelden van spontane of gedwongen samenwerking zijn in de archieven terug te vinden. Zo was bijvoorbeeld in de 14e eeuw de stad Oostende, door haar ongunstige ligging op een uitstulping langs de Noordzeekust, na hevige stormvloedenvplicht haar wooncentrum ietwat landinwaarts te verplaatsen. De zeeerende dijken en duinen dienden hersteld en verstevigd. Een dispuut ontstond tussen de stad aan de ene kant en de omliggende wateringen aan de andere kant. De stad voerde aan dat het in stand houden van de dijk niet alleen haar ten goede kwam maar ook het hinterland. De wateringen opperden dat de dijk hoofdzakelijk bescherming bood aan de stad en dat zij er mede door tot grote bloei was gekomen. De kwestie werd uiteindelijk beslecht vóór de Grote Raad van Mechelen, die de stad Oostende in het gelijk stelde en de nodige werken op gemene kosten beval.

III. - HUIDIGE WETGEVING

A. AANWEZIGHEID VAN DE BURGEMEESTER IN DE ALGEMENE VERGADERING EN HET BESTUUR

De wetgeving betreffende polders en wateringen, zoals ze vandaag van toepassing is, dateert van 5 juli 1956 (W. betreffende de wateringen) en 3 juni 1957 (W. betreffende de polders). Het zijn organieke wetten. Zij regelen in detail de organisatie en de werking van deze besturen. Hoewel de huidige reglementering, in grote trekken, als een soort codificatie van het vroegere gewoonterecht mag worden beschouwd, is zij toch het directe gevolg en de bijna woordelijke neerslag van de werkzaamheden van een commissie - de zogenaamde Commissie Soenens - die reeds in 1929 door de Regering was aangesteld en in 1930 verslag uitbracht. Tot tweemaal toe legde de toenmalige Regering (in 1932 en in 1934) een wetsontwerp aan het Parlement voor, echter zonder gevolg. De overstromingsramp van februari 1953 bracht polders en wateringen opnieuw in de politieke actualiteit. De voorontwerpen van wet die destijds door de Commissie Soenens waren geformuleerd, kwamen weer tevoorschijn. De huidige wetten zijn bijna de woordelijke weergave van deze voorontwerpen.

Uit de voorbereidende besprekingen in Kamer en Senaat tijdens de jaren 1954 tot 1957 blijkt dat de politici, die aan de debatten deelnamen, de hervorming van polders en wateringen als een louter technische kwestie benaderden, met uitsluiting van elke politieke affiniteit. Dit verklaart wellicht ten dele de reden waarom slechts enkele amendementen werden ingediend en weerhouden op de meer dan 110 artikels die de beide wetten elk bevatten.

Vooreerst wenste men de besturen van polders en wateringen te *democratiseren*, voornamelijk door het grondig uitwerken van een regeling in verband met het stemrecht in de algemene vergadering. Daarnaast voorzag men een strakker *toezicht* van overheidswege op hun werking, wat zich bijvoorbeeld uit in een uitgebreide regeling van ambtshalve uit te voeren werken in geval van nalatigheid door de polder of de watering.

Een soms heftige discussie ontspon zich echter op het vlak van de *vertegenwoordiging van de gemeente* en van de centrale overheid in de algemene vergadering en het bestuur. Bij de bespreking van het wetsontwerp betreffende de wateringen was deze discussie slechts zijdelings gevoerd. De wateringwet voorziet dan ook alleen in de aanwezigheid van de provinciegouverneur en van de burgemeesters van de gemeenten waarover de watering zich uitstrekt in de algemene vergadering, en dit zonder medebeslissende stem. Ook ambtenaren van het Ministerie van Landbouw en van het Ministerie van Openbare Werken maken, met raadgevende stem, deel uit van de algemene vergadering. Voor de wateringen betekende deze regeling een versoepeling van het systeem dat tot dan (sedert 1847) in voege was, en dat aan de provinciegouverneur het recht verleende de algemene vergadering van de watering bij te wonen en de burgemeesters van de gemeenten die van het gebied van de watering deel uitmaakten, een medebeslissende stem verschafte. De "Commissie Soenens" had inderdaad geoordeeld dat in de wateringen (en meer nog in de polders) de aanwezigheid

van vertegenwoordigers van het centrale gezag nodig was om de openbare belangen te behartigen, en dat de gemeenten er bijzonder belang bij hadden dat deze besturen goed werden geleid. Het toekennen van een raadgevende stem leek haar niettemin voldoende, daar deze vertegenwoordigers, in voorkomend geval, steeds kunnen aansturen op de administratieve vernietiging van met het openbaar belang strijdige beslissingen. In verband met de samenstelling van het bestuur van de watering, maakt de wet geen gewag van enige vertegenwoordiging noch van de centrale overheid noch van de provincie of van de gemeente. Dit heeft ongetwijfeld te maken met de vaststelling - zoals de parlement-commissies het in de jaren 1950 hebben verwoord - dat het algemeen belang nadrukkelijker aanwezig is in de polderdan in de wateringgebieden. De goedkeuring van het wetsontwerp op de polders werd bijgevolg afhankelijk gemaakt van het resultaat van besprekingen in een subcommissie die door de Minister van Openbare Werken was aangesteld, de zogenaamde "Bijzondere Commissie voor het bestuderen van maatregelen tot het voorkomen van overstromingsgevaar".

Het was dan ook de bespreking van de polderwet in 1957 - de wet op de wateringen was inmiddels goedgekeurd - dat het principe van de vertegenwoordiging van de gemeenten ruimschoots aan bod kwam. De debatten spitsten zich toe op de aanwezigheid van de burgemeester, zowel in de algemene vergadering als in het bestuur van de polder. In het oorspronkelijke wetsontwerp was daaromtrent, zoals bij de wateringen, alleen de deelname van de burgemeester aan de algemene vergadering (met raadgevende stem) voorzien.

Tijdens een eerste, artikelsgewijze lezing van het wetsontwerp in de Senaat op 14 februari 1957 werden twee amendementen ingediend, geïnspireerd door de besprekingen binnen de voornoemde "Bijzondere Commissie", en die tot doel hadden :

- 1) naast de burgemeester, ook de schepenen van rechtswege lid te maken van de algemene vergadering;
- 2) aan de burgemeester en aan de schepenen een beslissende stem te verlenen in de algemene vergadering.

Tegen de amendementen werd echter verzet aangetekend, onder meer om volgende redenen :

- 1) de polders mogen niet onder *voogdij* komen van de gemeenten, daar het autonome, openbare besturen zijn;
- 2) alle mogelijke *partij-politiek* moet met alle middelen uit de polderadministraties geweerd worden.

De Minister van Landbouw (die de debatten intens volgde) steunde het verzet en toonde zijn "bezorgdheid omtrent de autoriteit van de burgemeester die, wanneer hij meegestemd heeft, door de beslissing van de meerderheid zou gebonden zijn". Het amendement werd uiteindelijk ingetrokken en het artikel ongewijzigd aangenomen.

Bij de lezing van het artikel aangaande de samenstelling van het bestuur van de polder kwam het opnieuw tot een langdurige discussie. Een lid (van de Senaat) had een amendement ingediend waardoor de burgemeesters van de gemeenten gelegen in het poldergebied van rechtswege van het polderbestuur deel zouden uitmaken. Hun aantal zou evenwel tot drie beperkt blijven. Hij was van oordeel dat de gemeenten een zeker toezicht over de polders moeten kun-

nen uitoefenen. Ook dit argument was geïnspireerd door de besprekingen in de Bijzondere Commissie. Enkele leden vreesden nochtans de inmenging van de "dorpspolitiek", waarbij de Minister opmerkte dat dit gevaar inderdaad niet denkbeeldig is, maar toch van mening was dat een zeker contact tussen de polders en de gemeentebesturen wenselijk is, bijvoorbeeld met het oog op de coördinatie van de werken en van de politiereglementen.

Het verzet dat door enkele leden tegen het amendement werd geuit, kans als volgt worden samengevat :

- 1) het lidmaatschap van rechtswege druipt in tegen de algemene strekking van het ontwerp dat in het teken staat van *democratisering*;
- 2) de burgemeester als dusdanig zal meer geneigd zijn de belangen van zijn gemeente te verdedigen dan de specifieke belangen van de polder;
- 3) de *bestuurlijke reorganisatie* van de polders, met duidelijke afbakening van hun bevoegdheden en invoering van doelmatige voogdijregelen, maakt het toezicht van de burgemeesters totaal overbodig;
- 4) de aanwezigheid van rechtswege van de burgemeesters zou tot gevolg kunnen hebben dat het bestuur in *meerderheid* in handen is van personen die zelf geen ingelanden zijn.

Andere leden steunden de zienswijze van de indiener van het amendement; vooral in tijden van overstroming zou de aanwezigheid van de burgemeesters van groot nut kunnen zijn, enerzijds wegens hun moreel gezag, anderzijds voor de materiële hulp die de gemeenten kunnen bieden.

Als tussenoplossing in de discussie stelde de Minister een amendement voor dat uiteindelijk de definitieve tekst geworden is van het artikel 28 (2e lid) van de polderwet, luidend als volgt : "De burgemeester van de gemeente op wier grondgebied de polder zich bevindt, maakt van rechtswege deel uit van het bestuur. Hij kan zich, in geval van verhindering, door een schepenen van zijn gemeente laten vervangen. Indien de polder zich over het grondgebied van verscheidene gemeenten uitstrekt, wijst de gouverneur, na het advies van het bestuur te hebben ingewonnen, tussen de burgemeesters van die gemeenten degene aan die van het bestuur deel zal uitmaken. Hij wijst er twee aan indien het aantal gemeenten groter is dan vijf, en drie indien dit aantal groter is dan tien. Hij wijst, op dezelfde wijze, plaatsvervangers aan die de burgemeesters, in geval van verhindering, moet vervangen. De aldus aangewezen burgemeesters of hun plaatsvervangers wonen de vergaderingen van het bestuur bij met raadgevende stem".

Op een vraag van een lid of een burgemeester dijkgraaf kan worden, antwoordde de Minister dat dit in geen geval kan als hij geen ingelande is; als hij wel ingelande is, kan hij dijkgraaf worden, hoewel een dergelijke cumulatie weinig wenselijk is. Om dezelfde redenen, en ook opdat de burgemeester tegenover de polder zijn onafhankelijkheid en zijn gezag zou bewaren, heeft de Minister in zijn amendement slechts een raadgevende stem aan de burgemeester toegekend.

In openbaar debat in de Senaat op 14 maart 1957 is nog een uitgebreide en vaak felle discussie gevoerd tussen de ver-

scheidene sprekers. Deze heeft echter geen invloed meer gehad op de tot dan goedgekeurde teksten.

B. UITVOERING VAN WERKEN

Twee andere bepalingen in de wetten op polders en wateringen tonen aan dat de wetgever groot belang heeft gehecht aan een nauwe samenwerking tussen polders en gemeentebesturen, terwijl de betrekkingen tussen de wateringen en de gemeenten als minder strikt werden beschouwd. Ze houden beide verband met de uit te voeren werken.

Zo moeten polders en wateringen jaarlijks een staat opmaken van de werken die zij in de loop van het jaar programmeren. Deze staat moet ter informatie aan de bestendige deputatie bezorgd worden. Voor de polders geldt de bijkomende verplichting dat de belanghebbende gemeentebesturen er kennis moeten van krijgen.

Onder het hoofdstuk "Toezichtsmaatregelen en ambtshalve uitgevoerde werken" van de wetten op polders en wateringen wordt het volgende gezegd. De wateringen moeten tweemaal per jaar de stand van onderhoud en bewaring van de verdedigingswerken, van de droogleggings- en van de beveiligingswerken binnen hun gebied grondig onderzoeken. Polders moeten tweemaal per jaar de gehele polder schouwen in het bijzijn van een lid van de bestendige deputatie of zijn gemachtigde, van de door de Koning aangewezen bevoegde ambtenaren of hun plaatsvervanger en van de afgevaardigden van de belanghebbende gemeentebesturen.

C. RECHTSLEER - COMMENTAAR OP DE WETGEVING

In zijn werk "Polders en Wateringen" 5e uitgave 1988 (Die Keure, Brugge), blz. 71 en 72, geeft Dr. Achiel Pauwels, emeritus vrederechter, zijn zienswijze over de vertegenwoordiging van de gemeente in het bestuur van de polder. Hij stelt dat dit systeem afwijkt van de principes van het oude dijkrecht, waar de ingedijkte polders steeds onafhankelijk geweest van de gemeenten. Veel polders zijn trouwens onder dan de meeste gemeenten en gemeentelijke instellingen. Daarnaast kan de vraag worden gesteld welke bijzondere bevoegdheden in polderaangelegenheden aan een burgemeester, die in de eerste plaats een politiek gekozen is, kunnen worden toegekend. Volgens Dr. Pauwels doet de bewering dat de burgemeester voor het algemeen belang moet instaan niets terzake. Het algemeen belang wordt, wanneer de polder/watering in gebreke blijft, voldoende waarborgd door het administratief toezicht van de hogere overheid (provinciegouverneur, bestendige deputatie, Vlaamse Executieve). Ook is het niet zeker dat een polderbestuur meer aan zijn verplichtingen zal te kort komen dan een gemeentebestuur. Een polder, en hetzelfde geldt voor de wateringen, bestaat immers uit *ingelanden*, dit zijn belanghebbende eigenaars in het gebied, die, al ware het maar uit eigenbelang, meer met de veiligheid van hun gebied begaan zijn dan het gemeentebestuur, dat eerder zal geneigd zijn de belangen van het groot aantal, namelijk de inwoners van de bebouwde kom, te behartigen.

D. ACTUELE TOESTAND

Spijts de vinnige discussies in de Senaat, toont de dagelijkse praktijk aan dat de vrees voor een al te grote inmenging van

de gemeentebesturen in polder- en wateringaangelegenheden ongegrond gebleken is. De meeste polders en wateringen zijn, mede door fusie-operaties, bestuurskrachtige entiteiten geworden, die voldoende verantwoordelijkheidszin en efficiency hebben ontwikkeld, waardoor de tussenkomst van de gemeentebesturen overbodig is geworden. Er zijn dan ook weinig of geen gevallen bekend waar beide belangen werkelijk met elkaar in botsing zijn gekomen.

Het belangrijkste punt van overleg tussen polders/wateringen en gemeenten heeft te maken met de jaarlijkse programmering van de onderhoudswerken aan het waterlopenstelsel. Volgens de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen kunnen polders en wateringen aan de gemeentebesturen de teruggave vragen van de kosten die gespendeerd worden aan het gewone onderhoud van de waterlopen van de 3e categorie. Dergelijke werken lopen vaak op tot verscheidene miljoenen frank per jaar. Het lijkt evident dat een gemeentebestuur, dat een gezond financieel beheer wenst te voeren, een zekere vorm van inspraak kan hebben en niet blindelings kan gedwongen worden tot grote uitgaven. Anderzijds zijn veel gemeentebesturen er zich van bewust dat polders en wateringen nuttig werk leveren in deze gespecialiseerde materie (onderhoud en instandhouding van een waterhuishoudkundig geheel). Daardoor hoeven de gemeenten geen eigen administratie en infrastructuur uit te bouwen, en kunnen zij ook de vele nevenaspecten, die bijvoorbeeld aan de uitvoering van publieke werken eigen zijn, aan de polders en de wateringen overlaten. Tal van gemeentebesturen hebben daar grote waardering voor.

E. POLDERS EN WATERINGEN VANDAAG EN IN DE TOEKOMST

Tijdens de hierboven geciteerde besprekingen in de Senaat en in de Kamer van Volksvertegenwoordigers is herhaaldelijk, maar dan slechts door een enkel commissielid, de afschaffing van de polderbesturen ter sprake gebracht, en hun vervanging door intercommunale verenigingen. Het lid in kwestie stelde volgend hervormingsplan voor :

- 1) het oprichten van kleine comité's door de gemeentebesturen, naar het model van de O.C.M.W.'s;
- 2) het oprichten van intercommunales voor alle dijken die de intercommunale gebieden bestrijken;
- 3) de hoofddijken onder de bevoegdheid van de Staat brengen;
- 4) het in orde laten brengen van alle dijken door werklozen om het onderhoud nadien te beperken;
- 5) het vervangen van de polderbelasting door opcentiemen, door de gemeenten te heffen.

Het valt op dat de overige leden van de commissie niet de minste belangstelling toonden voor dit plan en dat het, zonder veel discussie, van tafel werd geveegd. De commissie oordeelde immers dat de nieuwe wetgeving volledig in de vastgestelde leemten voorzag. Het in bespreking brengen van dergelijk plan zou ten andere het ganse debat, dat gedurende drie jaren in Kamer en Senaat en in de commissies ad hoc was gevoerd, op de helling gezet hebben. Overigens wachtte de wateringenwet, die reeds in 1956 was aangenomen, dringend op uitvoering, wat slechts kon na goedkeuring van de polderwet.

Maar het voortbestaan en het verder functioneren van de polders en de wateringen is niet enkel het gevolg geweest van deze samenloop van omstandigheden. Efficiënt waterbeheer, zelfs op lokaal niveau, overstijgt de administratieve begrenzingen van gemeenten en provincies, en wordt gevoerd op het "probleemplatform" dat door de "natuur" wordt aangebracht: het oppervlaktewater-stroomgebied. Bovendien is gebleken dat mensen van ter plaatse, met hun bijzondere kennis van het terrein en hun economische verbondenheid met het gebied, directe belanghebbenden dus, uitstekend geschikt zijn om verantwoordelijkheid terzake te dragen. In de ons omringende landen is de laatste decennia hetzelfde verschijnsel waargenomen en fundamenteel besproken en heeft de wetgever, zonder uitzondering, deze specifieke bestuursvorm met zijn eigen karakter, die polders en wateringen zijn, in hun bestaan bevestigd en verstevigd.

P.S.: Verdere geïnteresseerden raadplegen de brochure "Polders en Wateringen - Een korte schets van hun ontstaan, hun

huidige werking en hun toekomst", van de hand van ondergetekende en uitgegeven door het Belgisch Instituut voor Voorlichting en Documentatie, "Inbel", Kunstlaan 3 te 1040 Brussel (Tel. 02/217.11.11). De brochure kan bekomen worden door storting of overschrijving van 100 frank op postrekening 000-0014702-55 met vermelding "Inbel-cahier nr 6 - Polders en Wateringen".

Literatuur:

- Pauwels Achiel, Polders en Wateringen, Brugge, Die Keure, 5e uitgave 1988.
- Vancraeynest Dirk, Polders en Wateringen, Inbel-cahier nr 6, 1989.

Met de universele modulaire units van Fort Bouw kunt u alle kanten uit. U denkt aan een werfkantoor, een kantine, of aan meer ruimte voor uw produktiehal of labo? Fort Bouw past er een mouw aan. Zo groot of zo klein als u erop wilt. Voor enkele weken of voor jaren, het maakt niets uit. Stabiele constructie en de hoogwaardige materialen zijn erop berekend. Zelfs al wenst u uw unit nog te verplaatsen.

van de onderdelen tot de razendsnelle opbouw. U begrijpt dus, met Fort Bouw zijn uw ruimteproblemen snel en voordelig opgelost.

fort bouw
Snel en zeker onder dak.

JA, ik wil alles weten over de modulaire units van Fort Bouw. Stuur mij vrijblijvend de volledige documentatie, plus de informatie over de leasing- en verhuurformules.

Naam: _____ Bedrijf: _____ Nr. _____
Functie: _____
Straat: _____ Plaats: _____
Postcode: _____ Tel. _____
Tel. _____

Opsturen naar FORT BOUW
Terbetehofdreef 16-18, 2010 WILRIJ
Tel. 03 - 687 94 41
Fax 03 - 687 90 99

De Gemeente nr 111992